

Intro (standaard verhaaltje bij elke aflevering)

Waterschapsverkiezingen in Nederland 13-25 november

Geef water je stem!

Veilige dijken, droge voeten en schoon oppervlaktewater. Rioolwaterzuivering, natuurvriendelijke oevers, baggeren. Niet te nat voor de boeren, niet te droog voor de natuur. Allemaal werk van de waterschappen.

Van 13 tot 25 november vinden de landelijke waterschapsverkiezingen plaats. Voorheen ging nog geen 30% van de mensen hun stem uitbrengen.

Hoe kan het toch dat in een land als Nederland, dat voor de helft onder water ligt, er zo weinig belangstelling is voor de waterschappen?

Onbekend maakt onbemind!?

In Ons Utrecht vijf afleveringen over het waterschap. Deel 3.

Heerlijk helder en schoon water

Water en stad mag weer.

Catharijnebaan wordt straks weer Catharijnesingel.

Water kabbelt al tegen de oevers van de ooit gedempte Weerdsingel Oost.

Ruimte voor water is er ook in de nieuwe 'stad' Leidsche Rijn.

En dankzij het werk van het waterschap is het gelukkig *schoon* water.

Dat was vroeger wel anders.

Water is een ideaal transportmiddel. Dus ook van viezigheid. Alles waar een mens maar vanaf wilde, kwam meestal in het water terecht. In de negentiende eeuw was het stadswater zo vies geworden, en het stonk zo vreselijk, dat bewoners en bestuurders van de stad het oppervlaktewater in de ban deden. Veel watergangen werden dichtgegooid. Door de aanleg van riolering en rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI) gaat het tegenwoordig een stuk beter met de waterkwaliteit. En daardoor maakt water een groots rentree in de stad.

Wetten en vergunningen

Maar daarmee ben je er natuurlijk niet. Waterschappen in Nederlanden houden streng toezicht op de Wet Verontreiniging Oppervlaktewater die ons land sinds 1969 rijk is.

Bedrijven moeten een vergunning aanvragen om op water te lozen. Er worden hoge eisen gesteld. Verder haalt in opdracht van het waterschap De Stichtse Rijnlanden de gemeente Utrecht het drijfvuil uit de grachten weg. En het waterschap baggert de vaarten schoon zodat het water helder en diep genoeg blijft. Dat is allemaal goed voor de waterkwaliteit.

Wadi en Haarijnse Plas

Ooit bij stilgestaan dat het relatieve schone regenwater normaal gesproken bij het vieze rioolwater wordt gevoegd? Dus je mengt schoon (regen)water met vies afvalwater, brengt dat via riolen naar de RWZI en maakt het daar weer schoon. Raar toch? In Leidsche Rijn hebben gemeente en waterschap dat anders bedacht. Daar liggen de 'wadi's (zie ook www.wadi.nl). Regenwater sijpelt door de wadi's en komt via de grond in de watergangen terecht. Ook het wegdek is zo gemaakt dat het regenwater doorlaat.

Daarom mag je niet overal in die wijk je auto op straat wassen en mogen honden niet op het gras van de wadi's poepen. Regenpijpen aan huizen zijn daar losgekoppeld van het

riool. Rioolwater en oppervlaktewater zijn in Leidsche Rijn dus gescheiden. In principe is er nooit teveel en nooit te weinig water in de wijk. De Haarrijnse Plas langs de A2 fungeert als buffer. Deze plas staat in open verbinding met het water in Leidsche Rijn. Teveel water kan opgevangen worden in die grote uitgegraven plas. Om te zorgen dat ook de grote bouwondernemingen zich houden aan de 'water' afspraken in Leidsche Rijn, zit het waterschap daar permanent met twee man in de wijk om toezicht te houden.

Riooloverstorten

Door het regenwater los te koppelen van het rioolwater, heeft Leidsche Rijn geen probleem bij enorme wolkenbreuken. De stad Utrecht wel. Want bij een hevige regenbui (en daarvan krijgen we er in de toekomst alleen maar meer) loopt het water in de stad de riolen in. Dat is mooi, zou je zeggen, want de straat staat dan niet blank. Maar de riolen raken overvol. 'Gelukkig' zijn er dan de riooloverstorten: noodkleppen die open gaan waardoor het teveel aan (gemengd vies en schoon) water op de sloten geloosd kan worden. En dat is nu weer zonde. Utrecht heeft zo'n 180 riooloverstorten. Leidsche Rijn geen een! De gemeente is nu samen met de Stichtse Rijnlanden bezig grote bassins in de wijken aan te leggen waar het teveel aan water tijdelijk kan worden opgeslagen. Als de regenbui is weggetrokken kan dat opgeslagen water dan weer keurig richting de RWZI worden afgevoerd. Aan de Tripkade ligt zo'n enorm bassin, gewoon onder het grasveld. Je moet het maar weten Ook bij de Maliebaan en in de Schepenbuurt komen zulke ondergrondse tanks.

Schoon water en Europa

Bij schoon water kun je natuurlijk niet gaan navelstaren. Nederland is onderdeel van Europa. En Europa kent de Kader Richtlijn Water (KRW). Daar hebben alle waterschappen in Nederland mee te maken. Want in 2015 moeten in principe alle Europese oppervlaktewateren aan chemische en ecologische criteria voldoen. Het water moet gewoon schoner. Ook mogen andere landen hun vieze water niet meer op hun buurman afwentelen. Mooi voor ons, want Nederland als laagste punt was altijd het afvoerputje. In Duitsland zwemmen de zalmen ondertussen weer in de Rijn. Laat ze maar deze kant opkomen!

Tot slot nog even het grootste misverstand uit de wereld helpen. Schoon drinkwater hoort niet bij het waterschap, maar is een taak van de waterleidingbedrijven. Zo, dat weten we ook weer!

www.destichtsterijnlanden.nl

www.rtvutrecht.nl (klik op 'programmapagina's' en dan 'waterkracht')

www.kieskompas.nl

www.waterschapsverkiezingen.nl

www.waterforum.net

www.kaderrichtlijnwater.nl

Intro (standaard verhaaltje bij elke aflevering)

Waterschapsverkiezingen in Nederland 13-25 november

Geef water je stem!

Veilige dijken, droge voeten en schoon oppervlaktewater. Rioolwaterzuivering, natuurvriendelijke oevers, baggeren. Niet te nat voor de boeren, niet te droog voor de natuur. Allemaal werk van de waterschappen.

Van 13 tot 25 november vinden de landelijke waterschapsverkiezingen plaats. Voorheen ging nog geen 30% van de mensen hun stem uitbrengen.

Hoe kan het toch dat in een land als Nederland, dat voor de helft onder water ligt, er zo weinig belangstelling is voor de waterschappen?

Onbekend maakt onbemind!?

In Ons Utrecht vijf afleveringen over het waterschap.

Maak water zichtbaar en beleefbaar in de stad

Theo de Jong is lid van het dagelijks bestuur van het Utrechtse waterschap, de Stichtse Rijnlanden. Het stedelijk gebied zit al jaren in zijn portefeuille. De Jong kijkt met lichte weemoed naar de komende waterschapsverkiezingen. Want als de nieuwe bestuursleden eenmaal zijn geïnstalleerd, treedt De Jong terug. Hij vindt het na 13 jaar waterschapswerk wel genoeg.

De Jong: “Maar ik neem afscheid met pijn in het hart, want wie eenmaal besmet is met water, komt er niet meer van af!”.

“Waterschapswerk is mooi werk. Water is zo wezenlijk, in al zijn facetten. Ik kan geen terrein bedenken waar water geen rol bij speelt. Het is overal mee vervlochten. In de jaren als bestuurslid heb ik ook het waterschap zien uitgroeien tot een moderne organisatie. Met automatiseringssystemen waar je ‘u’ tegen zegt. Daarmee worden alle watergegevens en waterpeilen uit ons gebied 24 uur in de gaten gehouden. En dan die high tech waterzuiveringsinstallaties (*)! Zo kan de Stichtse Rijnlanden haar werk goed uitvoeren, en dat tegen acceptabele kosten.”

“In de stad zorgt het waterschap ervoor dat het water *niet* op die plekken komt waar het *niet* moet zijn, dat het schoon is, en niet stinkt. Dan kan iedereen plezier aan water beleven, en bij de prachtige Utrechtse werfkelders een biertje drinken of met de kano naar Rhijnauwen varen.

Het waterschap ‘stuurt’ het water. Water is er niet zomaar toevallig in de stad. Het komt via Kromme Rijn en de Vaartse Rijn de stad in, en gaat via ‘regelkranen’ in Oog en Al en de Weerdsluis de stad uit. Het gaat steeds om de balans tussen teveel en te weinig water.”

“Baggeren is ook een belangrijke taak van een waterschap. De Stichtse Rijnlanden is nu bezig in Tuindorp en bij de Tolsteegsingel. Bagger groeit zo’n centimeter per jaar. Als we niets doen, slibben sloten en vaarten dicht. Dat is niet goed voor de vissen, de planten, en het vaarverkeer. Zoals je thuis regelmatig stofzuigt, zo houdt het waterschap de watergangen open en schoon.”

“Schoon oppervlaktewater betekent een goede aansluiting op de riolering. Dat lijkt logisch, maar tot voor kort loosden sommige woonboten en grachtenpanden nog

rechtstreeks op het Merwedekanaal en de grachten van Utrecht. De Stichtse Rijnlanden en gemeente Utrecht hebben de laatste jaren samen een grote slag gemaakt door alles aan te sluiten op het riool. Utrecht is nu een van de best berioolde steden van Nederland.”

“De samenwerking met de gemeente is afgelopen periode heel goed op gang gekomen. In waterplannen hebben we vastgelegd wat we *samen* gaan aanpakken, bijvoorbeeld in de waterzuivering. Een goede afstemming met de gemeente is in het belang van water maar ook van de burgers, omdat het waterschap zo kosten kan besparen. Zo heeft de Stichtse Rijnlanden in Nieuwegein meebetaald aan geavanceerde apparatuur voor rioolpompen. De rioolwaterzuiveringsinstallatie hoeft daardoor niet uit te breiden, en dat bespaart ons zeven miljoen euro. Niet voor niets zijn onze waterschapstarieven de laatste tien jaar nauwelijks gestegen.”

“In de toekomst zou ik het leuk vinden als bewoners betrokken worden bij waterbeheer. Zoals er nu al veel groen in zelfbeheer is in de stad, zoals het Pandhof of de Bickershof. Zo kan je bewoners ook betrekken bij water, bij de natte natuur, bij natuurvriendelijke oevers.

Het Utrechtse burgerpanel vond ik daarom ook een prachtig initiatief – helaas eenmalig. Een groep burgers werd gevraagd om een ‘water’advies uit te brengen aan de gemeente en het waterschap. Het panel zei: maak water zichtbaar en beleefbaar in de stad.

Geweldig dat burgers zich daarin hebben verdiept!

Daarom moet het volgende bestuur zich ook sterk maken voor de Catharijnesingel. Zorg dat het geen miezerig gootje wordt, maar een mooie en schone singel!”

(*) Op 8 november is er een open dag op de grootste rioolwaterzuiveringsinstallatie in Utrecht, aan het Zandpad. Van 11.00-16.00 uur. Met ieder half uur gratis rondleidingen. Voor de kinderen: waterproefjes, spelletjes, theater en muziek. Met een verkiezingsmarkt en om 14.00 uur een lijsttrekkersdebat.

www.destichtsterijnlanden.nl

www.rtvutrecht.nl (klik op ‘programmapagina’s’ en dan ‘waterkracht’)

www.kieskompas.nl

www.waterschapsverkiezingen.nl

Intro (standaard verhaaltje bij elke aflevering)

Waterschapsverkiezingen in Nederland 13-25 november

Geef water je stem!

Veilige dijken, droge voeten en schoon oppervlaktewater. Rioolwaterzuivering, natuurvriendelijke oevers, baggeren. Niet te nat voor de boeren, niet te droog voor de natuur. Allemaal werk van de waterschappen.

Van 13 tot 25 november vinden de landelijke waterschapsverkiezingen plaats. Voorheen ging nog geen 30% van de mensen hun stem uitbrengen.

Hoe kan het toch dat in een land als Nederland, dat voor de helft onder water ligt, er zo weinig belangstelling is voor de waterschappen?

Onbekend maakt onbemind!?

In Ons Utrecht vijf afleveringen over het waterschap.

Deel 1

Oeroude waterschappen nog steeds springlevend en onmisbaar

Waterschappen zijn de oudste democratische ‘constructie’ die we in ons land kennen, veel ouder dan rijk, provincie en gemeente. Dat zit zo.

Vanaf ongeveer de tiende eeuw na Chr. werden onze veengebieden op grote schaal afgegraven. Veen, turf, diende als brandstof voor de groeiende bevolking. Dat leidde tot bodemdaling. Voeg daarbij de natuurlijke inklinking van het veen, en je krijgt een bodemdaling in de veengebieden van zo’n twee tot vijf meter, tot een niveau van een tot twee beneden het gemiddelde zeeniveau.

De bodemdaling maakte samenwerking om het water tegen te houden en af te voeren tot een levensvoorwaarde. Zo ontstonden de waterschappen, samenwerkingsverbanden met een eigen bestuur. En dat bestuur werd democratisch gekozen

Duizenden waterschapjes

Als het eerste 'waterschap' wordt een samenwerkingsverband tussen buurschappen en heren bij Wijk bij Duurstede beschouwd. Dit samenwerkingsverband werd rond 1122 opgericht om een dam in de Kromme Rijn te beheren. Nederland kende zo duizenden kleinere waterschapjes. Daar is de laatste jaren flink in gesnoeid. Na fusies zijn er nog 26 waterschappen – ook wel hoogheemraadschappen genoemd – over. Het Hoogheemraadschap Rijnland is het oudste nu nog bestaande waterschap. Opgericht in 1232 heeft het nog steeds ongeveer hetzelfde werkgebied.

In Utrecht en wijde omgeving is het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) actief.

Stemmen op een waterpartij

De 26 overgebleven waterschappen gaan in november nu voor eerst allemaal samen de verkiezingen in. Voor het eerst landelijk, en voor het eerst ook stemmen op een (politieke) partij. Het lijstenstelsel is nu ook bij de waterschappen ingevoerd. Voorheen moesten burgers kiezen uit losse individuen die zichzelf in een boekje aanprezen als goed waterschapsbestuurder. Bij HDSR hebben negen ‘lijsten’ zich aangemeld. Daar zitten vertrouwde clubs als CDA, SGP, PvdA, CU, VVD, PvdD bij, maar ook interessante nieuwkomers als Water Natuurlijk, de Algemene Waterpartij en

Waterschap@inwonersbelangen. De laatste drie zijn opgericht puur en alleen om het waterbelang te dienen.

Waterkracht

Nu de waterschappen hun krachten bundelen in de landelijke verkiezingen, genereren ze flink wat publiciteit. De Postbus 51 campagne op radio en tv (met dat groene drijvende vlot in de vorm van Nederland) is ondertussen gestart. Vanaf 10 november rijden 55 bussen van Connexxion en de GVVU rond met grote stickers die oproepen om te gaan stemmen. RTV Utrecht bracht de afgelopen weken de boeiende serie Waterkracht uit, met tien afleveringen over onder andere Utrechtse dijken, water in de stad, waterzuivering, muskusratten, waterkwaliteit, verdroging, recreatie en Europese waterrichtlijnen. Naast natuurlijk de jaarlijkse begroting en waterschapstarieven, zijn dat belangrijke zaken waar de nieuw gekozen bestuursleden van een waterschap zich straks over zullen buigen.

Verkiezingskrant

Voor HDSR kiezen de burgers 23 nieuwe bestuursleden. In de week van 3 november krijgen alle 598.000 kiesgerechtigden in het gebied van HDSR een verkiezingskrant thuis bezorgd waarin de negen partijen zich presenteren.

Oh, bijna vergeten: het stemmen gaat schriftelijk! Rustig wachten dus op de envelop die vanaf 13 november op de deurmat valt!

(Volgende week over het werk van het waterschap in stedelijke omgeving)

www.hdsr.nl

www.rtvutrecht.nl (klik op 'Programmapagina's' en dan 'Waterkracht')

www.kieskompas.nl